

Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Lausunto

6.2.2025

Valtiovarainministeriö

Viite / Diaarinumero
VN/13506/2024
VH/8420/00.04.05/2024

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arvonlisäverolain muuttamiseksi, jolla korotettaisiin makeisiin ja suklaaseen sovellettavaa arvonlisäverokantaa 14 prosentista 25,5 prosenttiin julkisen talouden suunnitelmassa keväällä 2024 sovitulla tavalla. Lain on suunniteltu tulevan voimaan 1.6.2025.

Sovellettava arvonlisäverokanta on sidottu tullitariffin nimikkeisiin

Esitysluonnoksen mukaan tuotteeseen sovellettava arvonlisäverokanta sidottaisiin Tullin toimivaltaan kuuluvaan tullitariffin nimikkeisiin. Verohallinnon käsityksen mukaan tuotteiden luokittelu tullitariffin nimikkeisiin voi perustua mm. tuotteiden ominaisuuksiin, raaka-aineisiin, raaka-aineiden määrään ja/tai valmistustapaan. Tuotteen reseptin tai valmistustavan muuttaminen saattaa aiheuttaa sen, että samalla tuotteen nimike muuttuu, joka puolestaan saattaa vaikuttaa kyseisen tuotteen verotukseen. Tuotteen kauppanimike saattaa siis pysyä samana, mutta muuttunut koostumus tai valmistustapa aiheuttaa nimikkeen muutoksen. Aiemmin valmisteve-roihin kuuluneessa makeisverotuksessa (voimassa 2011–2016) syntyneen käsityksen mukaan vaativaan tuotteiden luokitteluun riittävää osaamista on haastavaa saavuttaa ja aiheen ymmärrys ja kokemus kasvavat vasta vuosien myötä.

Tulli vastaa tavaroiden luokittelusta ja tullinimikkeiden määrittelystä, ja sillä on tästä vuosikymmenten aikana kertynyt kokemus ja osaaminen. Tavaroiden luokittelu on tarkasti säänneltyä, se edellyttää hyvää tariffilainsäädännön ja luokittelun periaatteiden osaamista ja vaativimmillaan syvää osaamista. Varsinkin toimeenpanon alkuvaiheessa Verohallinnolla ei ole tarvittavaa osaamista tullinimikkeiden soveltamisesta. Tästä syystä Verohallinto joutunee varsinkin alkuvaiheessa käytännössä hyvin usein pyytämään Tullilta lausuntoa siitä, mikä tullitariffin nimike tuotteeseen soveltuu ja siten määräytyy myös tuotteeseen sovellettava arvonlisäverokanta. Jos Verohallinto tulkitseisi itsenäisesti tullinimikkeitä, voi varsinkin epäselvissä tapauksissa syntyä tilanne, jossa Verohallinnon ja Tullin ratkaisut ovat ristiriidassa keskenään.

Luokittelun perustuminen raaka-aineisiin, niiden määrään tai valmistustapaan voisi johtaa siihen, että kuluttajalle kaksi samalta näyttäytyvää tuotetta luokitellaan eri

Verohallinto
Esikunta- ja oikeusyksikkö
Vääksyntie 4
Helsinki

www.vero.fi
puh. 029 512 000
faksi 029 512 6100
VEROH 0100/w 5.2012

nimikkeisiin, joiden verokanta on erilainen. Verovelvollisten ja kuluttajien näkökulmasta esityksessä ehdotettu rajaus tiettyihin nimikkeisiin ei rajaa tuotteita kau-poissa ns. karkkihyllyyiin.

Sovellettavan arvonlisäverokannan selvittäminen

Esitysluonnoksessa todetaan, että myyjällä eli verovelvollisella on oltava tieto so-vellettavasta verokannasta myyntihetkellä. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että myyjän tulisi selvittää verokohtelu tarvittaessa pyytämällä ohjausta tai hakemalla ennakkoratkaisua Verohallinnolta. Kun verokohtelu esityksen mukaisesti perustuisi tullinimikkeistöön, tulisi Verohallinnon käytännössä pyytää lähes kaikissa tilan-teissa Tullilta lausunto ko. tuotteen tullinimikkeestä toimeenpanon alkuvaiheessa. Verovastuu on myyjällä ja siten myyjä vastaa itse myymänsä tuotteen verokohtelun selvittämisestä, vaikka tuote myytäisiinkin ketjussa, jossa osapuolet ovat esimer-kiksi valmistaja, tukkuliike ja vähittäiskauppa. Tämä voi tarkoittaa käytännössä sitä, että saman tuotteen verokantaa selvitetään useaan kertaan eri tahojen toimesta. Esitys tarkoittaa makeisten ja suklaan myyjille huomattavaa hallinnollista taakka, varsinkin, kun kyseessä on oma-aloitteinen vero.

Verohallinnon tehtävät

Verohallinto tulee tarvitsemaan Tullin lausuntoa tullinimikkeestä viranomaistoimin-nassaan kuten verotarkastusten ja muun arvonlisäverovalvonnan yhteydessä. Näitä tilanteita olisi huomattavasti enemmän kuin ennakkoratkaisupyynnöjä tai oh-jauspyynnöjä pitkällä aikavälillä. Hallituksen esityksen mukaan voimassa oleva laki ei kuitenkaan sisällä tarkempia säännöksiä siitä, miten Tullin ja Verohallinnon toi-mivalta ja keskinäinen tehtävänjako määräytyisivät tilanteessa, jossa tuotteiden ve-rokantojen määrittely perustuu yhdistetyn nimikkeistön tullinimikkeisiin, mutta vero-tuksesta vastaa Verohallinto. Verohallinto ehdottaa AVL 190 b §:ää muutettavaksi niin, että ensimmäinen momentti koskettaisi niitä tilanteita, jotka ovat asiakasaloit-teisia pyynnöjä eli verovelvollisella on oikeussuojan tarvetta ja toinen momentti olisi Verohallinnon viranomaisaloitteiselle tekemiselle, jotta Verohallinto pystyisi suoriu-tumaan tehtävistään.

Verohallinto ehdottaa säännöstä muutettavaksi selvyuden vuoksi seuraavasti:

Hallituksen esityksessä esitetty:

190 b §

Jos verovelvollinen pyytää makeisten ja suklaan arvonlisäverokäsit-telystä Verohallinnolta kirjallista ohjausta tai ennakkoratkaisua taikka ennakkoratkaisua Keskusverolautakunnalta, Verohallinto ja Keskus-verolautakunta voivat pyytää Tullilta lausuntoa tuotteen nimikkeestä.

Verohallinnon ehdotus:

190 b §

Verovelvollisen pyytäessä tiedon makeisten ja suklaan sovellettavasti arvonlisäverokannasta Verohallinnolta tai Keskusverolautakunnalta, on Tullin annettava lausunto tuotteen nimikkeestä.

Tullin on annettava lausunto tuotteen nimikkeestä, jos Verohallinto muutoin tarvitsee tiedon makeisten ja suklaan arvonlisäverokäsittelystä.

Verohallinto arvioi, että ennakkoratkaisujen antamisen ja verovalvonnan käsittelyajat pitenisivät nykyisestä tuotteen tullinimikkeen selvittämisen vuoksi mahdollisesti merkittävästi. AVL 190 §:n 4 momentin mukaan ennakkoratkaisua koskeva asia on käsiteltävä Verohallinnossa kiireellisenä. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Verohallinto pitää tärkeänä, että viranomaisresurssit ovat riittävät ja Tulli pystyy käsittelemään tullinimikelausunnot ilman aiheetonta viivytystä. Tästäkin huolimatta olisi riskinä, että ennakkoratkaisujen käsittelyajat olisivat näissä makeisten ja suklaan verokantaa koskevissa kysymyksissä nykyistä pidempiä, kun Verohallinnon tehtävänä olisi pyytää lausuntoa Tullilta, ja siten Verohallinnon käsittelyn kiireellisyys- ja viivytyksettömyysvaatimukset eivät täytyisi.

Ehdotetun muutoksen alkuvaiheessa on oletettavaa, että verovelvolliset tarvitsevat neuvontaa ja ohjausta esimerkiksi puhelinpalvelussa tai muutoin siitä, mikä on tietyn suklaa- tai makeistutuotteen verokanta. Tällä hetkellä Verohallinnon antama ohjeistus perustuisi hallituksen esityksessä esitettyyn. Jotta Verohallinto voisi antaa neuvontaa ja ohjausta nimikkeistön osalta, Verohallinnon tulisi saada Tullilta esimerkiksi yksiselitteinen kauppanimikkeisiin perustuva listaus tai muuta apua puhelinpalvelussa ja muussa neuvonnassa käytettäväksi. Näissäkin tilanteissa tuotteen koostumuksen muuttuminen voisi aiheuttaa muutoksen tariffin nimikkeeseen eikä sellaiseen voitaisi ottaa kantaa Verohallinnon puhelinpalvelussa vaan tuotteesta tulisi hakea ohjausta tai ennakkoratkaisua, josta Verohallinto pyytäisi Tullilta lausunnon.

Esityksen mukaan arvonlisäverokannan soveltaminen sidottaisiin vuoden 2024 nimikkeisiin (Nimikkeistö on vahvistettu komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2023/2364). Hallituksen esityksen mukaan harmonisoidun järjestelmän ylemmän tason nimikkeisiin (CN-nimikkeistön 4-numeroinen ja 6-numeroinen taso) tehdään muutoksia noin 5 vuoden välein. Verohallinnon käsityksen mukaan käytännössä tämä tarkoittaisi pitkällä aikavälillä sitä, että samaan tuotteeseen sovellettaisiin kahta eri nimikettä: toinen arvonlisäverotusta varten (Verohallinto) ja toinen maastavientiä tai maahantuontia varten (Tulli). Hallituksen esityksessä tulisi ottaa kantaa siihen, olisiko Tullin mahdollista antaa lausuntoja ns. vanhojen nimikkeiden perusteella.

Hallinnolliset kustannukset Verohallinnolle

Esitysluonnoksessa ehdotettu menettely, jolla sovellettava arvonlisäverokanta olisi sidottu tullitariffin nimikkeisiin, aiheuttaisi uutta viranomaisten välistä tekemistä Verohallinnon ja Tullin välillä. Esimerkiksi vastaavassa tullinimikkeisiin perustuneessa makeisverossa oli noin 300 verovelvollista (HE 148/2010) ja tullinimikkeisiin liittyviä päätöksiä tehtiin Tullissa noin 330 kappaletta ensimmäisen vuoden aikana. Esityksen mukaan (s 18) suklaata ja makeisia myyviä yrityksiä on arviolta 11 000. Kaikkineen vuonna 2023 oli noin 71 000 yritystä, jotka myivät elintarvikkeita, rehuja ja ravintolapalveluita. Vertailun vuoksi Verohallinnossa annettiin vuonna 2024 arvonlisäverotusta koskien yhteensä 128 ennakkoratkaisua ja 715 kirjallista ohjausta.

Verohallinto arvioi, että ehdotetun muutoksen vuoksi tarve ennakkoratkaisuille ja ohjauksille, jotka perustuvat Tullin lausuntoon olisi makeisveroa suurempi muutoksen alkuvaiheessa, koska verovelvollisten määrä on suurempi. Toiminnan vakiintuessa tarve ennakkoratkaisuille ja ohjauksille oletettavasti vähenisi. Esityksestä johtuen Verohallinto on arvioinut tarvitsevansa jatkossa 21 henkilötyövuotta vuosittain lisää ensimmäisen 3 vuoden ajalle. Aluksi työtehtävät keskittyisivät ohjeistukseen ja neuvontaan sekä ennakkoratkaisujen ja ohjauspyyntöjen laatimiseen. Myöhemmässä vaiheessa työtehtävät keskittyisivät valvontaan, verotarkastukseen sekä oikaisumenettelyyn ja muutoksenhakuun liittyviin tehtäviin. Ensimmäisen kolmen vuoden jälkeen työtarpeen oletetaan vähenevän puoleen, mutta Verohallinnolla ei ole vielä edellytyksiä arvioida määrää tarkemmin. Verohallinnolla ei ole vielä edellytyksiä arvioida myöskään järjestelmäkustannuksia näillä tiedoilla, koska jatkossa voi syntyä tarve automatisoida joitain toimintoja esimerkiksi tietojenvaihto Verohallinnon ja Tullin välillä. Lisäksi Verohallinnolle aiheutuisi Tullilaboratorion tutkimuksista kustannuksia 200 000 euroa vuosittain (Tullin maksuasetuksen alaista toimintaa).

Alustavien vuoden 2024 lukujen perusteella arvonlisäverovalvontaa käytetty henkilötyövuosi tuottaa noin miljoona euroa verotuloja. Henkilötyötarve kohdistuu arvonlisäverotusta osaaviin henkilöihin. Arvonlisävero-osaajista on vajetta tälläkin hetkellä Verohallinnossa. Verohallinnossa on pyritty kasvattamaan osaamista rekrytoimalla uusi henkilöitä tehtäviin ja kouluttamalla heidät. Nyt ehdotettu muutos lisää osaamisvajetta entisestään. Ilman Verohallinnon esittämään 21 henkilötyövuoden lisäystä rahoitukseen, esitetyn muutoksen toimeenpanoon tarvittavat henkilöt tulisi kohdistaa muista arvonlisävero-osaamista edellyttävistä tehtävistä, joita ovat mm. arvonlisäverovajeeseen torjuntaan ja arvonlisäverojärjestelmän oikeellisuuteen kohdistuvaa työtä.

Arvonlisäverojärjestelmän tarkoitus on tuottaa valtiolle verotuottoja siten, että verovelvollinen laskee ja maksaa veron itse ilman, että viranomainen maksuunpanee tai muutoin vahvistaa maksettavaa määrää. Esitysluonnoksessa ehdotettu tarkoittaa kuitenkin sitä, että käytännössä verovelvollisten olisi varmistettava sovellettava tullitariffiin nimike ennakoita. Verohallinto katsoo, että ehdotettu menettely monimutkaistaa arvonlisäverojärjestelmää.

Verohallinto katsoo, että tullitariffiin sidottu arvonlisäverokanta aiheuttaisi huomattavia kustannuksia Verohallinnolle, lisää hallinnollista taakkaa verovelvollisille ja olisi omiaan mutkistamaan arvonlisäverojärjestelmää. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, valittu säätämistapa on kuitenkin kannatettavampi kuin pelkkä tuotteiden sanallinen määrittely pykälässä.

Voimaantulo

Lain käytännön soveltamisen kannalta haasteita aiheuttaa myös voimaantuloaika. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2025. Kun arvonlisäverovelvollisten asiakkaiden tulee selvittää myymiensä tuotteiden verokohtelu joko esityksessä kuvulla tavalla tai muutoin, voi eri viranomaisten käsittelyajat huomioiden olla käytännössä mahdotonta saada riittävän luotettavaa käsitystä myynnin arvonlisäverokohtelusta erityisesti tilanteissa, joissa saman asiakkaan tulisi selvittää lukuisien erilaisten myymiensä tuotteiden verokohtelu. Lain nopea voimaantulo ja oikean vero-

kannan varmistamisen hankaluus voivat aiheuttaa huomattavaa oikeudellista epävarmuutta verovelliselle. Lyhyt voimaantuloaika ja epäselvä verokohtelu ovat omiaan lisäämään myös Verohallinnon ohjaus- ja neuvontatarvetta.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava asiantuntija

Anne Kaleva

Seuraavat dokumentit on allekirjoitettu torstai 6. helmikuuta 2025

Lausunto_621655.pdf

(267605 byte)

SHA-512: 50802f6304654bc14a87a90c0341ac25ca60d
cdc32bbc0a26bf5114815817e0fe1315babfc0055a53ed
07d7f871662eef103b1b9abe76606c89a46db6d21f8b4

Allekirjoitukset

6.2.2025 11.04.07 (CET)

Kaleva Anne

anne.kaleva@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

6.2.2025 11.09.34 (CET)

Heikura Markku

markku.heikura@vero.fi
Allekirjoitettu pika-allekirjoituksella

Allekirjoituksen on sertifioinut Assently

6.2.2025 Verohallinnon lausunto; makeiset ja suklaa

Tämän tositteen aitouden varmistaminen voidaan tehdä skannaamalla oheinen QR-koodi. Voit tehdä tämän myös käymällä

<https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

50802f6304654bc14a87a90c0341ac25ca60dcdc32bbc0a26bf5114815817e0fe1315babfc0055a53ed07d7f871662eef103b1b9abe76606c89a46db6d21f8b4

Tästä tositteesta

Tämä dokumentti on allekirjoitettu Assently-palvelulla. Sähköisesti tunnistetun allekirjoituksen katsotaan olevan sähköisesti varmennettu. Suomen laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista 1/9/2009 määrittää, että sähköinen allekirjoitus on yhtä pätevä kuin perinteinen fyysinen allekirjoitus.

Assently AB, Org Nr 556828-8442
Assently AB | Hölländargatan 20, 111 60 Tukholma